

FUNDACIÓN
EMPRESA &
CLIMA

NEGOCIACIONS INTERNACIONALS DEL CLIMA. BONN, JUNY 2011

Resum de la Fundació Empresa i Clima.

Des del 6 fins al 17 d'aquest mes, va reunir-se a Bonn, Alemanya, la Conferència de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, per celebrar la 34ª sessió de l'Òrgan Subsidiari d'Execució (SBI) i de l'Òrgan d'Assessorament Científic i Tecnològic (SBSTA) i les segones parts de la 16ª sessió del Grup de Treball Especial sobre Nous Compromisos de les Parts de l'Annex I en el marc del Protocol de Kyoto (AWG-KP) i de la 14ª sessió del Grup de Treball Especial sobre Cooperació a Llarg Termini en el marc de la Convenció (AWG-LCA). Tots aquests grups treballen sota el mandat dels més de 190 països vers la implementació del Conveni Marc de Canvi Climàtic de les Nacions Unides (UNFCCC), el qual té per objectiu, l'estabilització de la concentració de gasos amb efecte d'hivernacle a l'atmosfera, per impedir "interferències antropogèniques perilloses" en el sistema climàtic. S'aplegaren un total de 3.500 participants.

Els òrgans van començar la primera setmana debatent l'agenda. Tradicionalment, els temes a tractar són el programa de treball de Nairobi sobre impactes, vulnerabilitat i adaptació, qüestions metodològiques, tecnologia, investigació i observació sistemàtica per part del SBSTA, i qüestions relacionades amb les comunicacions nacionals i presentació d'informes, el mecanisme financer, els països menys desenvolupats (PMD), la creació de capacitats i tecnologia, adaptació i mesures de resposta, per part del SBI. Però moltes Parts desitjaven incorporar nous temes a l'agenda arran dels Acords de Cancún.

El plenari del SBSTA començà dilluns 6 de juny. S'intercanviaren moltes paraules sobre temes organitzatius per tal d'evitar solapament entre el treball a l'òrgan i el treball del grup especial de cooperació a llarg termini, el AWG-LCA, de caire més polític. En quant a l'agenda, es proposà la inclusió del programa de treball sobre l'agricultura, els impactes del canvi climàtic sobre l'aigua i la gestió dels recursos hídrics, impactes de les mesures de resposta i la Reducció de les emissions associades a la desforestació i degradació dels boscos (REDD). El plenari es tornà a trobar tres dies més tard, després de nombroses consultes informals, amb vistes a poder adoptar una agenda de treball. El REDD i les mesures de resposta protagonitzaven els desacords més important entre les Parts, no obstant l'agenda quedà finalment adoptada el divendres 10. El plenari de clausura (divendres 17) informà sobre els acords assolits en els diferents grups de treball durant la segona setmana de feina. En quant a adaptació, s'acordà incloure els impactes del canvi climàtic sobre els recursos hídrics i la gestió integrada d'aquests en el marc del Programa de Treball de Nairobi (NWP). No passà el mateix amb l'agricultura, on no hi hagué acord per incorporar-ho a les agendes futures com a un punt independent a tractar. Al plenari d'obertura de l'OSE una sèrie de països van donar suport a la idea de introduir un procediment d'apel·lació en el procés d'aprovació dels projectes del Mecanisme de Desenvolupament Net (CDM). Foren constants les referències a la falta de garanties per al finançament de creació de capacitats per a la realització d'informes i activitats de seguiment i verificació en països empobrits. Al plenari també s'observà la disputa entre Papua Nova Guinea i Bolívia en relació a la conveniència de mantenir el sistema de consens utilitzat sota la Convenció.

L'òrgan subsidiari OSE es van reunir per primera vegada a Bonn el dimarts 7 de juny, amb poques expectatives de poder adoptar una agenda. Els punts més crítics foren la inclusió de directrius per plans d'adaptació als països menys desenvolupats i les mesures de resposta, que afecten sobretot als països l'economia dels quals depèn primordialment del petroli. Finalment, fou el dijous 9 quan quedà adoptada l'agenda. Alguns dels elements clau sobre seguiment, notificació i verificació recollits als Acords de Cancun quedaren exclosos de l'agenda. Un subgrup de l'OSE va investigar al llarg del dimecres 8 maneres de millorar la participació d'observadors en les negociacions del clima. Les autoritats locals i subnacionals van demanar que els governs locals haurien de ser completament reconeguts, que se'ls ha d'assignar recursos, donar poder i implicar-los en el procés de la UNFCCC, ja que les mesures locals i subnacionals són clau per assolir objectius globals. Per la tarda, es van posar sobre la taula varies propostes específiques, com per exemple, un fons per facilitar la participació de la societat civil. També es va parlar extensament sobre la implicació del sector privat. El mateix dimecres va tenir lloc el taller sobre recerca, on s'expressaren les últimes novetats provinents de la comunitat científica i les necessitats de recerca per part dels països. Moltes de les intervencions coincidiren en el fet que dades actualitzades mostraven que els canvis al sistema climàtic estaven sent més ràpids del què s'esperava, incloent el fet que les emissions actuals estan al límit superior dels escenaris del Quart Informe del IPCC.

Els presidents dels òrgans subsidiaris decidiren organitzar un fòrum conjunt sobre mesures de resposta, per haver estat un tema conflictiu en les agendes d'ambdós grups. Aquest es va celebrar el dilluns 13 i es compartiren els punts de vista de les Parts sobre els impactes negatius i positius de les polítiques climàtiques, un potencial programa de treball sobre mesures de resposta i les seves modalitats. Les discussions en el fòrum feien constantment referència a les polítiques de comerç internacional.

Els grups de treball especials del Protocol de Kyoto i de cooperació a llarg termini començaren més ràpidament el treball tècnic perquè venien de Bangkok amb agendes adoptades. El AWG-KP va començar el matí del dimarts 7 amb format plenari exposant els resultats de Bangkok i demanant la concentració d'esforços en establir nous compromisos de reducció per part dels països de l'Annex I per garantir la continuïtat del Protocol de Kyoto. Els països empobrits van reiterar la falta de voluntat política per evitar el breu entre períodes de compromís sota el Protocol. En el grup de contacte, molts països empobrits demanaven continuar la negociació exclusivament amb aquells països interessats en tenir un segon període, encara que la proposta fou refusada per altres varies Parts. Canadà, Japó i la Federació Russa confirmaren que no es comprometrien a un segon període de compromís sota Kyoto. A més, al igual que passà a Bangkok, s'intercanviaren arguments sobre quina ha de ser la prioritat durant les negociacions entre oficials: la discussió a nivell tècnic o polític.

Per altra banda, durant el dijous 9, es va donar continuïtat al taller sobre objectius de reducció d'emissions dels països industrialitzats que havia començat amb èxit a Bangkok. Les diferents Parts van tenir la possibilitat de clarificar les seves posicions. La UE va reiterar el compromís d'incrementar el nivell d'ambició de les reduccions fins a un 30% condicionat a l'acció equivalent dels altres països industrialitzats. No obstant, indicà que arran de la negativa de Japó, Canadà i Rússia a acceptar un segon període de Kyoto,

segurament un compromís del 30% no s'aprovaria en cap cas abans de Durban. La UE també reclamà un mecanisme sectorial de crèdit per mobilitzar projectes de reducció de petita escala a països empobrits. AOSIS, el conjunt d'estats insulars, va puntualitzar que una manera efectiva d'augmentar el nivell d'ambició és limitar l'ús de les absorcions d'emissió per part d'embornals i prohibir el traspàs de drets excedentaris del primer al segon període del Protocol de Kyoto, també conegut com "aire calent". Suïssa explicà les discussions parlamentàries actuals sobre disposicions tècniques per nous automòbils, un impost al diòxid de carboni per als combustibles de calefacció, i la possible continuació i desenvolupament addicional d'un esquema de comerç d'emissions. Bolívia va instar a crear un grup de treball per considerar les mesures jurídiques adequades per a les Parts que incompleixin amb els compromisos adquirits sota Kyoto i sota la Convenció, en concret, pensant en aquelles Parts que no volen comprometre's amb el segon període de Kyoto. La Secretaria del Conveni Marc, per concloure el taller, va recordar que en base a les promeses actuals, les Parts de l'Annex I reduiran les seves emissions en conjunt entre un 13% i un 18% en relació amb els nivells de 1990 pel 2020. El PNUMA quantificà la distància entre les promeses més ambicioses i les reduccions necessàries per limitar l'escalfament del planeta a 2°C a 5 gigatones pel 2020. El següent dia va tenir lloc el taller sobre NAMAs, els plans nacionals apropiats de mitigació, que també s'havia estrenat a Bangkok.

Les discussions en els grups informals sota el AWG-KP durant les dues setmanes se centraren en les condicions per poder tenir un segon període de Kyoto, i si aquest condicionaria o no l'existència dels mecanismes de flexibilitat existents, el Mecanismes de Desenvolupament Net (CDM) i d'Aplicació Conjunta (JI).

En el camí negociador del AWG-LCA, s'iniciaren en el plenari de dimarts 7 les converses sobre el resultat a esperar per la conferència de Desembre a Durban. Es varen comentar els resultats de les reunions paral·leles fora el marc de les Nacions Unides: una reunió ministerial al Març sobre la implementació dels Acords de Cancun, reunions informals amb grups d'observadors, la primera reunió del Comitè de Transició per al Disseny d'un Fons Verd del Clima a l'abril, i una reunió Ministerial sobre adaptació al maig, co-organitzat per Àfrica del Sud. De totes elles, es va destacar la Iniciativa del Clima París-Nairobi per donar accés universal a l'energia neta a Àfrica. El President del grup es va comprometre a elaborar un document informatiu sobre el finançament a curt termini (2010-2012) després de la reunió de Bonn. En els discursos d'obertura del grup es va poder sentir el Grup Paraigües, format entre d'altres per Estats Units i Austràlia, expressant que assolir un nou acord no és una possibilitat real per Durban. Després de la inauguració en plenari, les Parts van continuar el treball d'acord amb l'agenda adoptada a Bangkok en un únic grup de contacte i varis subgrups informals. El grup de contacte es reuniria regularment per actualitzar i posar en comú els avenços en els subgrups informals. REDD tornà a ser un tema controvertit, pel qual moltes parts demanaren més transparència i objectivitat en les negociacions, i fins i tot, la participació d'observadors en els grups informals.

Al llarg de les dues setmanes, es va avançar significativament en la naturalesa i governabilitat del Comitè d'Adaptació i el Mecanisme de Tecnologia que ha d'impulsar la cooperació en tecnologies netes. Es va acordar demanar a la Secretaria l'elaboració d'una llista d'actors que podrien participar del Centre i Xarxa de Tecnologia pel Clima, en particular del sector privat. En quant a les expectatives per Durban, algunes Parts destacaren la necessitat de concloure i adoptar directrius pels informes bianuals dels

països empobrits, el registre dels NAMAs, i finalment la Secretària Executiva va apuntar la possibilitat de posar en funcionament el Comitè d'Adaptació a Durban.

A Bonn varen tenir lloc nombrosos actes paral·lels. El Panell Intergubernamental del Canvi Climàtic (IPCC, per les seves sigles en anglès) va presentar un informe especial sobre les energies renovables, on destaca l'important paper que aquestes han de jugar en la mitigació, que el potencial tècnic excedeix a l'actual demanda i que el desafiament per a un desplegament substancial és més econòmic que tècnic. La futura presidència d'Àfrica del Sud organitzà també diferents consultes sobre les expectatives per a la COP17, o "COP Africana", i propostes de treball des de Bonn fins a Durban. Es va fer evident les clares divergències entre les Parts al respecte.

En definitiva, un començament molt lent pels òrgans subsidiaris, amb discussions sobre l'agenda pel fet que diferents països volen incorporar nous temes pel debat. L'acceptació de nous temes té varies implicacions polítiques, i afecta el temps i les prioritats dels delegats. No obstant, després d'una marcada frustració durant els primers dies per manca de progrés i per falta de certesa sobre una sessió addicional abans de Durban, reclamada principalment pels països empobrits, el treball tècnic va imposar-se i s'avançà en alguns aspectes clau. Romangué, de totes maneres, el sentiment que falta lideratge polític per facilitar el procés i possibilitar resultats tangibles a Durban.